

ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВАТА

2.1.База за изготвяне на междинния консолидиран финансов отчет

Междинният консолидиран финансов отчет на „СПЕЦИАЛИЗИРАНИ ЛОГИСТИЧНИ СИСТЕМИ”АД, е изготвен в съответствие с всички Международни стандарти за финансови отчети (МСФО), които се състоят от: стандарти за финансови отчети и от тълкувания на Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО), одобрени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС), и Международните счетоводни стандарти и тълкуванията на Постоянния комитет за разясняване (ПКР), одобрени от Комитета по Международни счетоводни стандарти (КМСС), които ефективно са в сила на 1 януари 2010 г., и които са приети от Комисията на Европейския съюз.

За текущата финансова година дружеството е приело всички нови и/или ревизирани стандарти и тълкувания, издадени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС) и респ. от Комитета за разяснения на МСФО, които са били уместни за неговата дейност.

От възприемането на тези стандарти и/или тълкувания, в сила за годишни периоди започващи на 1 януари 2010 г., не са настъпили промени в счетоводната политика на дружеството, освен във въвеждането на новия отчет за всеобхватния доход, и разширяването на вече установени оповестявания, без това да доведе до други промени - в класификацията или оценката на отделни отчетни обекти и операции.

Тези стандарти и тълкувания включват:

- *МСС 1 Представяне на финансовите отчети.* Този стандарт въвежда отчет за всеобхватния доход, като поставя акцент на разделението на промените в собствения капитал в резултат на операции със собствениците (капиталови операции) от тези, които не са резултат от операции със собствениците. Общият всеобхватния доход може да бъде представен или в един отчет на всеобхватния доход (обхващайки отчета за всеобхватния доход и всички ефекти в собствения капитал, които не са резултат от операции със собствениците), или в два отчета – отчет за доходите и отделен отчет за всеобхватния доход. Допълнително, наименованието на счетоводния баланс е променено на отчет за финансовото състояние, а форматът на отчета за промените в собствения капитал е променен в по-кондензиран вид. Ръководството на дружеството е избрало да прилага единен отчет за представяне на всеобхватния доход.
- *Подобрения в МСФО (май 2008 г.) – подобрения в МСС 1, 8, 10, 16, 19, 20, 23, 27 (с изключение на свързаните с промените в МСФО 3), 28(с изключение на свързаните с промените в МСФО 3 и съответните промени в МСС 27), 29, 31(с изключение на свързаните с промените в МСФО 3 и съответните промени в МСС 27), 34, 36, 38, 39, 40 и 41; МСС 7 във връзка с МСС 16; МСФО 7 и МСС 32 във връзка с МСС 28 и 31 (в сила за годишни периоди от 01.01.2009 г.).* Тези подобрения внасят частични промени в съответните стандарти, основно с цел да премахнат съществуваща непоследователност в правилата и изискванията на отделните стандарти, както и да се внесе по-прецизна терминология на понятията;
- *МСФО 3 Бизнес комбинации и свързаните с него промени в МСС 27, МСС 28, МСС 31, МСС 21 и МСФО 7.* Промените в стандарт МСФО 3 са свързани с: разширяване на определението на “бизнес”, което вероятно би довело до разширяване на обхвата на придобиванията, третиращи като бизнес комбинации;

оценяването на малцинственото (неконтролиращото) участие и представянето на сделките с него; третирането на разходите по придобиванията; оценяването на частта от цената на придобиването под условие и ефектите от нейните последващи промени; оценяване на предишни дялове в придобиваното дружество при поэтапното придобиване и третиране на ефектите. Основните промени в МСС 27 са свързани с новото третиране на операциите по промяна на дела на дружеството- майка в капитала на дъщерно дружество, без да има придобиване или загуба на контрол – такива операции се третират като капиталови сделки между собственици (акционери) в качеството им на собственици (акционери). Поради това последните не водят до отчитане на репутация или респ. на печалби или загуби.

- *МСФО 7 Финансови инструменти: Оповестявания.* Промените в стандарта изискват допълнителни оповестявания относно оценяването по справедлива стойност по нива на йерархия на оценките и за ликвидния риск, в частта на деривативните трансакции и активи, използвани за управление на ликвидността;
- *МСФО 8 Оперативни сегменти.* Този стандарт е заместил МСС14. Стандартът изисква “управленски подход” при определянето на сегментите и представянето на сегментната информация в публичните финансови отчети, аналогично на установената вътрешно-управленска отчетност;

Ръководството е направило проучване и е определило, че посочените по-долу промени в стандарти и тълкувания, или нови стандарти и тълкувания за 2010 г. не са оказали влияние върху счетоводната политика и върху отчитането на активите, пасивите и резултатите на дружеството доколкото то няма практика и/или статут за подобен тип обекти, сделки и операции, респ. задължение за докладване:

- *МСС 23 Разходи по заеми.* Този стандарт, в променения си вариант, определя разходите за заеми, с които се финансира придобиването, строителството и производството на квалифицирани активи, да бъдат капитализирани като компонент от цената на придобиване (себестойността) на актива за срока на строителството/изграждането /производството;
- *МСС 32 Финансови инструменти: Представяне и МСС 1 (променен) Представяне на финансовите отчети – относно упражняемите финансови инструменти (с пут опция) и задължения възникнали при ликвидация.* Промените в тези стандарти изискват упражняеми финансови инструменти (с пут опция), както и инструменти, които налагат на предприятие задължение да предостави на друга страна pro rata дял от нетните му активи само в случай на ликвидация, да бъдат класифицирани като компоненти на собствения капитал, ако са налице определени условия;
- *МСС 39 Финансови инструменти: Признаване и оценяване –* относно хеджирани позиции отговарящи на условията. Направената промяна пояснява, че е разрешено предприятие да даде предназначение на част от промените в справедливите стойности или на паричните потоци на даден финансов инструмент като хеджиран обект;
- *МСФО Плащане на база акции.* Относно условия за придобиване (на права) и отменяния (анулирания). Тези промени поясняват определенията за условията за придобиване (на права), въвеждат концепцията за условия за непридобиване (на права) като налагат изискването последните да бъдат отразени в справедливата стойност на датата на предоставянето (споразумяването). Също така са включени правила за счетоводното третиране на условията на непридобиване (на права) и отменянията (анулиранията);
- *КРМСФО 9 Повторна оценка на внедрените деривативи и МСС 39 Финансови инструменти: Признаване и оценяване.* Направената промяна установява, че предприятието следва да прецени дали внедрен дериватив трябва да бъде отделен от основния договор, когато то рекласифицира един хибриден финансов актив извън категорията “отчитани по справедлива стойност през печалбата или загубата”. Тази

преценка трябва да бъде направена на база обстоятелствата, които съществуват не по-късно от на датата, на която предприятието е станало за първи път страна по договора и датата на значителна промяна в договора, която засяга съществено паричните потоци по него. Ако деривативът не би могъл да бъде надеждно оценен, целият хибриден инструмент трябва да остане класифициран в категорията “отчитани по справедлива стойност през печалбата или загубата”;

- *КРМСФО 12 Договори по концесионни услуги (в сила за годишни периоди от 01.01.2008 г.- прието от ЕК за 2009/2010 г.).* Това тълкувание се прилага за договори, при което дружество-оператор от частния сектор участва в изграждането, финансирането, оперирането и поддържането на инфраструктурата, предназначена за услуги от публичния сектор;
- *КРМСФО 13 Програми за лоялност на клиентите (в сила за годишни периоди от 01.07.2008 г. – прието от ЕК за 2009 г.).* Това тълкувание дава пояснение, че в случаите, когато продукти или услуги се продават заедно с някаква форма на стимул за лоялност от страна на клиента, то тези взаимоотношения са многокомпонентни, и вземането по получаваното от клиента възнаграждение се разпределя между отделните компоненти на база справедлива стойност;
- *КРМСФО 14 МСС 19 – Лимит относно актив от дефинирани доходи, минимални изисквания за фондиране и тяхното взаимодействие (в сила за годишни периоди от 01.01.2008 г. – прието от ЕК за 2009 г.).* Това тълкувание дава насоки относно оценяването на ограничението в МСС19 за сумата на надвишаването, което може да се признава като актив. То обяснява също и как актив или пасив по пенсия може да бъде повлиян от договорни или законови изисквания за минимално фондиране;
- *КРМСФО 15 Споразумение за изграждане на недвижими имоти (в сила за годишни периоди от 01.01.2009 г. - прието от ЕК за 2010 г.).* Това тълкувание дава пояснения кога и как приходите и разходите от продажба на недвижими имоти следва да бъдат признати, в случай че споразумението между купувач и строител е сключено преди изграждането на имота да е приключило, вкл. по различните случаи и схеми на приложението на МСС11 и МСС18;
- *КРМСФО 16 Хеджиране на нетната инвестиция в чуждестранна дейност (в сила за годишни периоди от 01.10.2008 г. - прието от ЕК за от 01.07. 2009 г.).* Това тълкувание дава пояснения относно хеджирането на нетна инвестиция в чуждестранна дейност, като най-вече съдържа насоки за идентифициране на валутните рискове за квалифицирането на счетоводно отчитане на хеджирането на нетната инвестиция, както и как дружеството да определи сумата на печалбите и загубите, свързани с нетната инвестиция и с хеджиращия инструмент, за целите на признаването ѝ при освобождаването от инвестицията.
- *КРМСФО 17 Разпределяне на непарични активи към собствениците.* Това тълкувание дава пояснения относно признаването на задължение за дивидент и неговата оценка, особено когато е предвидено разпределението да става чрез непарични активи;
- *КРМСФО 18 Трансфер на активи от клиенти.* Това тълкувание дава пояснения за счетоводното третиране на получавани активи от предприятия в сектора на комунални услуги (ютилити) от техни клиенти или трети лица, които осигуряват достъп до и услуги свързани със снабдяване с газ, вода, ток и др. подобни. Тези активи са получавани във връзка с осигуряването на достъп или снабдяването с такъв тип услуги/стоки.

Междинните консолидирани финансовите отчети са изготвени на база историческата цена с изключение на финансовите инструменти на разположение и за продажба и финансовите инструменти, държани за търгуване, които са оценени по справедлива стойност.

Дружеството води своите счетоводни регистри в български лев (BGN), който приема като негова отчетна валута за представяне. Данните в отчета и приложенията към него са представени в хиляди лева, освен ако нещо друго изрично не е указано.

Представянето на финансов отчет съгласно Международните стандарти за финансови отчети изисква ръководството да направи най-добри приблизителни оценки, начисления и разумно обосновани предположения, които оказват ефект върху отчетените стойности на активите и пасивите, на приходите и разходите, и на оповестяването на условни вземания и задължения към датата на отчета. Тези приблизителни оценки, начисления и предположения са основани на информацията, която е налична към датата на финансовия отчет, поради което бъдещите фактически резултати биха могли да бъдат различни от тях. Обектите, които предполагат по-висока степен на субективна преценка или сложност на, или където предположенията и приблизителните счетоводни оценки са съществени за финансовия отчет, са оповестени в Приложение 2.23.

2.2. Сравнителни данни

Групата представя сравнителна информация в този финансов отчет за една предходна година.

Когато е необходимо, сравнителните данни се рекласифицират, за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година.

2.3. Функционална валута и признаване на курсови разлики

Функционалната и отчетна валута на представяне на финансовия отчет е българският лев. От 01.07.1997г. левът е фиксиран в съответствие със Закона за БНБ към германската марка в съотношение DEM 1:BGN 1, а с въвеждането на еврото като официална валута на Европейския съюз – с еврото в съотношение EUR 1:BGN 1.95583.

При първоначално признаване, сделка в чуждестранна валута се записва във функционалната валута, като към сумата в чуждестранна валута се прилага обменният курс към момента на сделката или операцията. Паричните средства, вземанията и задълженията, деноминирани в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута като се прилага обменният курс, публикуван от БНБ за последния работен ден на съответния месец. Към 30 септември те се оценяват в български лева като се използва заключителният обменен курс на БНБ.

Ефектите от курсовите разлики, свързани с уреждането на сделки в чуждестранна валута, или отчитането на сделки в чуждестранна валута по курсове, които са различни, от тези, по които първоначално са били признати, се включват в отчета за доходите в момента на възникването им, като се третираат като “други (загуби) / доходи” от дейността и се представят нетно.

2.5. Приходи

Приходите в групата се признават на база принципа на начисляване и до степента, до която стопанските изгоди се придобиват от групата и доколкото приходите могат надеждно да се измерят.

При предоставянето на услуги, приходите се признават, отчитайки етапа на завършеност на сделката към датата на баланса, ако този етап може да бъде надеждно измерен, както и разходите, извършени по сделката и разходите за приключването ѝ.

Приходите се оценяват на база справедливата цена на продадените услуги, нетно от косвени данъци (акциз и данък добавена стойност). Приходите от наем се признават на линеен принцип за периода, за който ефективно се отнася получените и/или подлежащите за получаване суми на наемната плата .

2.6. Разходи

Разходите в групата се признават в момента на тяхното възникване и на база принципите на начисляване и съпоставимост.

Разходите за бъдещи периоди се отлагат за признаване като текущ разход за периода, през който договорите за които се отнасят, се изпълняват.

Нетните разлики от промяна на валутни курсове, свързани с парични средства, търговски вземания и задължения, деноминирани в чуждестранна валута, се включват в отчета за доходите, когато възникнат, като се представят нетно към “други (загуби) / доходи” от дейността. Лихвите по банкови депозити и предоставени заеми са третираны като разходи от дейността и са представени в отчета за доходи като доходи от операции с финансови инструменти.

2.7. Имоти, машини и оборудване

Имотите, машините и оборудването (дълготрайни материални активи) са представени във финансовия отчет по себестойност (цена на придобиване), намалена с натрупаната амортизация (без земите) и загубите от обезценка.

Първоначално придобиване

При първоначално придобиване имотите, машините и оборудването се оценяват по себестойност, която включва покупната цена, митническите такси и всички други преки разходи, необходими за привеждане на актива в работно състояние. Преките разходи основно са: разходи за подготовка на обекта, разходи за първоначална доставка и обработка, разходите за монтаж, разходи за хонорари на лица, свързани с проекта, невъзстановяеми данъци и др.

Определен е стойностен праг от 700 лв., под който придобитите активи независимо, че притежават характеристиката на дълготраен актив, се изписват като текущ разход в момента на придобиването им.

Последващо оценяване

Избраният подход за последваща балансова оценка на имотите, машините и оборудването е модела на себестойността по МСС 16 – себестойност, намалена с натрупаните амортизации и натрупаните загуби от обезценка.

Методи на амортизация

Групата използва линеен метод на амортизация на имотите, машините и оборудването. Амортизирането на активите започва, когато те са на разположение за употреба. Земята не се амортизира. Ползният живот по групи активи е съобразен с: физическото износване, спецификата на оборудването, бъдещите намерения за употреба и с предполагаемото морално остаряване.

Определеният полезен живот по групи активи е както следва:

- сгради – от 31 до 56 г.
- машини и оборудване – от 2 г. до 10 години
- съоръжения – от 3 г. до 10 години
- транспортни средства – от 4 до 10 г.
- стопански инвентар – 6 г.

Определените срокове на полезен живот на дълготрайните материални активи се преглеждат в края на всеки отчетен период и при установяване на значителни отклонения

спрямо бъдещите очаквания за срока на използване на активите, същият се коригира перспективно.

Последващи разходи

Разходите за ремонти и поддръжка се признават за текущи в периода, през който са направени. Извършени последващи разходи, свързани с имоти, машини и оборудване, които имат характер на подмяна на определени възлови части и агрегати, или на преустройство и реконструкция, се капитализират към балансовата стойност на съответния актив и се преразглежда остатъчния му полезен живот към датата на капитализация. Същевременно, неамортизираната част на заменените компоненти се изписва от балансовата стойност на активите и се признава в текущите разходи за периода на преустройството.

Обезценка на активи

Балансовите стойности на имотите, машините и оборудването подлежат на преглед за обезценка, когато са налице събития или промени в обстоятелствата, които показват, че балансовата стойност би могла да се отличава трайно от възстановимата им стойност. Ако са налице такива индикатори, че приблизително определената възстановима стойност е по-ниска от тяхната балансова стойност, то последната се изписва до възстановимата стойност на активите. Възстановимата стойност на имотите, машините и оборудването е по-високата от двете: справедлива стойност без разходи за продажба или стойност в употреба. За определянето на стойността при употреба на активите бъдещите парични потоци се дисконтират до тяхната настояща стойност като се прилага дисконтова норма преди данъци, която отразява текущите пазарни условия и оценки на времевата стойност на парите и рисковете, специфични за съответния актив. Загубите от обезценка се отчитат в отчета за доходите.

2.9. Инвестиции на разположение и за продажба

Първоначално оценяване

Първоначално инвестициите на разположение и за продажба се признават по цена на придобиване, която е справедливата стойност на възнаграждението, което е платено, включително разходите по придобиване, включени в инвестицията.

Последващо оценяване

Притежаваните от групата инвестиции, представляващи акции в други дружества (малцинствено участие), които не се търгуват на активен пазар и няма за тях котировки на пазарни цени, а предположенията за прилагането на алтернативни оценъчни методи са свързани с високи несигурности, за да се достигне до достатъчно надеждно определяне на справедливата им стойност, са оценени и представени по себестойност.

Притежаваните от групата акции в публични дружества, които се търгуват на активен борсов пазар се оценяват по справедлива стойност, на база на “средни цени” на реализирани сделки за съответния месец, освен ако се търгува незначителен пакет от капитала на тези дружества и/или има силно ограничен обем сделки с тях – тогава борсовите цени се съпоставят със и коригират чрез стойностите, получени при прилагането и на други оценъчни методи, цени на подобни инструменти.

Ефектите от последващата преоценка на ценните книжа до тяхната справедлива стойност се представят в отделен компонент на собствения капитал, преоценен резерв на финансови активи и се признават в отчета за доходите при освобождаване (продажба) от инвестицията.

Притежаваните инвестиции на разположение и за продажба се преглеждат към всяка дата на баланса и при установяване на условия за обезценка, същата се отразява в отчета за доходите.

2.10. Търговски и други вземания

Търговските вземания се представят и отчитат по стойността на оригинално издадената фактура (себестойност), намалена с размера на обезценката за несъбираеми суми. В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при които не е предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, вземанията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност, а последващо – по амортизируема стойност, след приспадане на инкорпорираната в тяхната номинална стойност лихва, определена по метода на ефективната лихва.

Приблизителната оценка за загуби от съмнителни и несъбираеми вземания се прави, когато за събираемостта на цялата сума или на част от нея съществува висока несигурност. Несъбираемите вземания се изписват, когато правните основания за това настъпят.

2.11. Материални запаси

Материалните запаси (материали) са оценени по по-ниската от себестойност и нетната им реализируема стойност.

Разходите, които се извършват, за да доведат материалите в тяхното настоящо състояние и местонахождение, се включват в себестойността (цената на придобиване), а именно: покупна цена, вносни мита и такси, транспортни разходи, невъзстановяеми данъци и други разходи, които допринасят за привеждане на материалите в готов за тяхното използване вид.

При употребата (продажбата) на материалите се използва методът на средно-претеглената цена (себестойност).

Нетната реализируема стойност представлява приблизително определената продажна цена на даден актив в нормалния ход на стопанска дейност, намалена с приблизително определените разходи по довършването в търговски вид на този актив и приблизително определените разходи за реализация.

2.12. Лихвоносни заеми и други предоставени финансови ресурси

Всички заеми и други предоставени финансови ресурси са представени по себестойност (номинална сума), която се приема за справедлива стойност на предоставеното по сделката, нетно от преките разходи, свързани с тези заеми и предоставени ресурси.

2.13. Ценни книжа, държани за търгуване

Ценните книжа, държани за търгуване се оценяват първоначално по цена на придобиване, която представлява справедливата стойност на даденото вложение и разходите по извършване на сделката по придобиване.

Последващо те се оценяват по справедлива стойност. Тя се определя на база на средните котиранни цени “купува” за последния месец на годината. Нереализираните печалби и загуби, произтичащи от промени в справедливата стойност на финансовите активи, държани за търгуване, се признават като текущи приходи/(разходи) от инвестиции в отчета за доходите.

При отписването на ценни книжа, държани за търгуване, поради продажба се използва методът на средно-претеглена цена, определена към края на месеца, в който се извършва отписването.

Всички покупки и продажби на финансови активи, държани за търгуване се признават на датата на сделката, т.е. датата, на която групата се ангажира да закупи или продаде актива.

2.14. Пари и парични еквиваленти

Паричните средства и еквиваленти включват касовите наличности, разплащателните сметки и краткосрочни депозити в банки, чийто оригинален матуритет е по-малък от 3 месеца.

За целите на изготвянето на отчета за паричните потоци паричните постъпления от клиенти и паричните плащания към доставчици са представени брутно, с включен ДДС (20%);

2.15. Задължения към доставчици и други задължения

Задълженията към доставчици и другите текущи задължения се отчитат по стойността на оригиналните фактури (себестойност), която се приема за справедливата стойност на сделката и ще бъде изплатена в бъдеще срещу получените стоки и услуги. В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при които не е предвидено плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, задълженията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност, а последващо – по амортизируема стойност, след приспадане на инкорпорираната в тяхната номинална стойност лихва, определена по метода на ефективната лихва.

2.16. Лизинг

Оперативен лизинг

Лизингополучател

Лизинг, при който наемодателят продължава да притежава съществена част от всички рискове и стопански изгоди от собствеността върху дадения актив се класифицира като оперативен лизинг. Поради това активът не се включва в баланса на лизингополучателя.

Плащанията във връзка с оперативния лизинг се признават като разходи в отчета за доходи на база линеен метод за периода на лизинга.

Лизингодател

Наемодателят продължава да притежава съществена част от всички рискове и стопански изгоди от собствеността върху дадения актив. Поради това този актив продължава да е включен в състава на неговите дълготрайни материални активи като амортизацията му за периода се включва в текущите разходи на лизингодателя.

Приходът от наеми от оперативен лизинг се признава на базата на линейния метод в продължение на срока на съответния лизинг. Първоначално направените преки разходи във връзка с договарянето и уреждането на оперативния лизинг, се добавят към балансовата стойност на отдадените активи и се признават на базата на линейния метод в продължение на срока на лизинга.

2.17. Пенсионни и други задължения към персонала по социалното и трудово законодателство

Съгласно българското законодателство дружеството е задължено да плаща вноски във фондовете за социално и здравно осигуряване. Трудовите отношения с работниците и служителите на дружеството, в качеството му на работодател, се основават на разпоредбите на Кодекса на труда.

Основно задължение на работодателя е да извършва задължително осигуряване на наетия персонал за фонд "Пенсии", допълнително задължително пенсионно осигуряване (ДЗПО) в Универсален пенсионен фонд (за лицата, родени след 31.12.1959 г.), фонд "Общо

заболяване и майчинство” (ОЗМ), фонд “Безработица”, фонд “Трудова злополука и професионална болест” (ТЗПБ), фонд “Гарантиране вземания на работниците и служителите” (ГВРС) и здравно осигуряване. Работещите при условията на втора категория труд подлежат и на ДЗПО в Професионален пенсионен фонд, изцяло за сметка на работодателя.

Размерите на задължителните социално осигурителните вноски и начинът на разпределянето им между работодателя и служителя са определени в Кодекса за социално осигуряване (КСО). Допълнително, със Закона за бюджета на ДОО за съответната година се утвърждават размерите на минимален и максимален месечен осигурителен доход, на вноската за фонд ГВРС и диференцираните размери на вноската за ТЗПБ. Размерът на задължителната здравноосигурителна вноска се определя със Закона за бюджета на НЗОК за съответната година, а начинът на разпределянето ѝ между работодателя и служителя е дефиниран в Закона за здравното осигуряване (ЗЗО). Общият размер на вноската за фонд “Пенсии”, ДЗПО в УПФ/ППФ, фонд “ОЗМ”, фонд “Безработица” и здравно осигуряване за 2009 г. и 2010 г. за работещите при условията на трета категория труд, каквито са заетите в дружеството, е както следва:

за периода 01.01.2009 г. – 31.12.2009 г. :

- за работещите при условията на трета категория труд: 30.5% (от които 17.5% за сметка на работодателя);

- за периода 01.01.2010 г. – 31.12.2010 г. :

- за работещите при условията на трета категория труд: 28.5% (от които 16.4% за сметка на работодателя).

В допълнение, работодателят внася изцяло за своя сметка осигурителна вноска за фонд “Гарантирани вземания на работниците и служителите”, в размер на 0.1% (за 2009 г. и 2010 г.), както и осигурителна вноска за фонд “Трудова злополука и професионална болест”, която е диференцирана за различните предприятия – от 0.4% до 1.1% в зависимост от икономическата дейност на предприятието (съгласно Приложение към ЗБДОО за съответната година). За дружеството тази вноска е 0.5 % за 2010 г.

Осигурителните и пенсионни планове, прилагани от дружеството в качеството му на работодател, се основават на българското законодателство и са планове с дефинирани вноски. При тези планове работодателят плаща месечно определени вноски в държавните фондове “Пенсии”, фонд “Общо заболяване и майчинство”, фонд “Безработица”, фонд “Трудова злополука и професионална болест”, фонд “Гарантирани вземания на работниците и служителите”, както и за допълнително задължително пенсионно осигуряване (универсални и професионални пенсионни фондове) - на база фиксираните по закон проценти (посочени по-горе) и няма друго допълнително правно или конструктивно задължение за доплащане във фондовете в бъдеще. Аналогично са задълженията по отношение на здравното осигуряване.

Краткосрочни доходи

Краткосрочните доходи за персонала под формата на възнаграждения, бонуси и социални доплащания и придобивки (изискуеми в рамките на 12 месеца след края на периода, в който персоналът е положил труд за тях или е изпълнил необходимите условия) се признават като разход в отчета за доходите в периода, в който е положен трудът за тях или са изпълнени изискванията за тяхното получаване, и като текущо задължение (след приспадане на всички платени вече суми и полагащи се удържки) в размер на недисконтираната им сума. Дължимите от групата вноски по социалното и здравно осигуряване се признават като текущ разход и

задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на начисление на съответните доходи, с които те са свързани.

Към края на финансовата година групата прави оценка на сумата на очакваните разходи по натрупващите се компенсируеми отпуски, която се очаква да бъде изплатена като резултат от неизползваното право на натрупан отпуск. В оценката се включват приблизителната преценка за разходите за самите възнаграждения и разходите за вноски по задължителното обществено и здравно осигуряване, които работодателят дължи върху тези суми.

Дългосрочни доходи при пенсиониране

Съгласно Кодекса на труда групата е задължена да изплаща на лица от персонала при настъпване на пенсионна възраст обезщетение, което в зависимост от трудовия стаж в предприятието може да варира между 2 и 6 брутни месечни работни заплати към датата на прекратяване на трудовото правоотношение. По своите характеристики тези схеми представляват планове с дефинирани доходи.

Изчислението на размера на тези задължения налага участието на квалифицирани актюери, за да може да се определи тяхната сегашна стойност към датата на отчета, по която те се представят в баланса, коригирана с размера на непризнатите актюерски печалби и загуби, а респ. изменението в стойността им, вкл. признатите актюерски печалби и загуби - в отчета за доходите. За целта се прилага кредитният метод на прогнозните единици. През 2010г. не са начислени дългосрочни доходи при пенсиониране.

2.18. Акционерен капитал и резерви

Групата се състои от акционерни дружества и дружества с ограничена отговорност. Дружеството – майка също е акционерно и е задължено да регистрира в Търговския регистър определен размер на **акционерен капитал**, който да служи като обезпечение на вземанията на кредиторите. Акционерите отговарят за задълженията на Дружеството до размера на своето акционерно участие в капитала и могат да претендират връщане на това участие само в производство по ликвидация или несъстоятелност. Акционерният капитал е оценен по номиналната стойност на издадените акции.

Съгласно изискванията на Търговския закон и устава, Дружеството - майка е длъжно да формира законови резерви (резерв "**фонд Резервен**"), като източници им (на фонда) могат да бъдат:

- най-малко една десета от печалбата, която се отделя докато средствата във фонда достигнат една десета част от акционерния капитал или по-голяма част, определена по решение на Общото събрание на акционерите;
- средствата, получени над номиналната стойност на акциите при издаването им (премиен резерв);
- други източници, предвидени по решение на Общото събрание.

Средствата от фонда могат да се използват само за покриване на годишната загуба и на загуби от предходни години. Когато средствата във фонда достигнат определения в устава минимален размер, средствата над тази сума могат да бъдат използвани за увеличаване на акционерния капитал.

Преоценъчният резерв – се формира от нереализираните печалби и загуби от преоценка на инвестициите на разположение и за продажба до техните справедливи стойности. Преоценъчният резерв се прехвърля към текущите печалби и загуби в отчета за доходите, когато финансовите активи освободят (се отпишат) от баланса.

2.19. Финансови инструменти

2.19.1. Финансови активи

Групата класифицира своите финансови активи в следните категории: финансови активи по справедлива стойност през печалби и загуби, заеми (кредити) и вземания и финансови активи на разположение и за продажба. Класификацията е в зависимост от същността и целите (предназначението) на финансовите активи към датата на тяхното придобиване. Ръководството определя класификацията на финансовите активи на групата към датата на първоначалното им признаване в баланса.

Обичайно групата признава в баланса си финансовите активи на датата на търгуване - датата, на която то се е обвързало (поело е окончателен ангажимент) да закупи съответните финансови активи. Всички финансови активи първоначално се оценяват по тяхната справедлива стойност плюс преките разходи по транзакцията, с изключение на тези активи, които са по справедлива стойност през печалби и загуби. Последните се признават по справедлива стойност, а преките разходи по транзакцията се признават веднага в отчета за доходите.

Финансовите активи се отписват от баланса на групата, когато правата за получаване на парични средства (потоци) от тези активи са изтекли, или са прехвърлени и групата е прехвърлила съществена част от рисковете и ползите от собствеността върху актива на друго дружество (лице). Ако групата продължава да държи съществена част от рисковете и ползите асоциирани със собствеността на даден трансфериран финансов актив, тя продължава да признава актива в баланса си, но признава също и обезпечено задължение (заем) за получените средства.

Финансови активи по справедлива стойност през печалби и загуби

Финансовите активи по справедлива стойност през печалби и загуби са такива, които се държат от групата за търгуване или изрично им е определено такова предназначение.

Един финансов актив се класифицира в групата за търгуване, ако той е бил придобит по принцип с цел търгуване в краткосрочен план.

Финансовите активи по справедлива стойност през печалби и загуби се оценяват и представят в баланса по техните справедливи стойности.

Финансовите активи по справедлива стойност през печалби и загуби се класифицират като текущи активи.

Кредити и вземания

Кредити и вземания са недеривативни финансови активи с фиксирани или установими плащания, които не се котират на активен пазар. Те се оценяват в баланса по тяхната амортизируема стойност при използването на метода на ефективната лихва, намалена с направена обезценка. Тези активи се включват в групата на текущите активи, когато матуритетът им е в рамките на 12 месеца или в един обичаен оперативен цикъл на групата, а оставалите - като нетекущи. Тази група финансови активи включва: предоставени заеми, търговски вземания, други вземания от контрагенти и трети лица, парични средства и парични еквиваленти. Лихвеният доход по кредитите и вземанията се признава на база ефективна лихва, освен при краткосрочните вземания под 3 месеца, където признаването на такава лихва е неоснователно като несъществено и в рамките на обичайните кредитни условия.

Финансови активи на разположение и за продажба

Финансовите активи на разположение и за продажба са недеривативни активи, които са предназначени с такава цел или не са класифицирани в друга група. Обичайно те представляват

акции или дялове в други дружества, придобити с инвестиционна цел, и се включват към нетекущите активи, освен ако намерението на Групата е да ги продава в рамките на следващите 12 месеца и активно търси купувач.

Финансовите активи на разположение и за продажба се оценяват по:

- справедлива стойност - за дружества, чиито книжа са борсово котираны. Справедливата стойност на тези активи се определя чрез прилагане на усреднена борсова цена "купува" от последния месец към датата на баланса, или по изключение; и

- цена на придобиване - за дружества от затворен тип, за които е трудно да се намерят данни за аналогови пазарни сделки или поради обстоятелството, че бъдещото функциониране на тези дружества е свързано с определени несигурности, за да може да се направят достатъчно разумни и обосновани дългосрочни предположения за изчисляването на справедливата стойност на техните акции чрез други алтернативни оценъчни методи.

Ефектите от преоценката до справедливата стойност, печалби или загуби, се отчитат директно в отчета за промените в собствения капитал, в отделен компонент "Преоценъчен резерв от последващи оценки на финансови активи". При всяка последваща трайна обезценка или при продажба на инвестиция, сумата на обезценката и всички натрупани преди това загуби (нетно) в преоценъчен резерв, се признават в отчета за доходите в статията "приходи от инвестиции". Аналогично, при продажба на инвестициите натрупаните нереализирани печалби в преоценъчния резерв се признават в отчета за доходите по същата позиция.

Дивиденди по акции и дялове, класифицирани като финансови активи на разположение и за продажба, се признават и отчитат към статията "приходи от инвестиции" в отчета за доходите, когато се установи, че групата е придобила правото върху тези дивиденди.

Притежаваните инвестиции на разположение и за продажба се прегледват към всяка дата на баланса дали са настъпили събития и обстоятелства, които показват наличието на обективни доказателства, че за отделен финансов актив или група активи има обезценка. Те се обезценяват, ако балансовата стойност е по-висока от очакваната им възстановима сума. Сумата на признатата загуба от обезценка е равна на разликата между цената на придобиване, намалена с плащанията и възстановимата им сума, която се приема за равна на сегашната стойност на очакваните прогнозируеми бъдещи парични потоци, дисконтирани по текущ пазарен лихвен процент или чрез нормата на доходност за сходни финансови активи.

2.19.2. Финансови пасиви

Финансовите пасиви включват заеми (кредити), задължения към доставчици и други контрагенти. Първоначално те се признават в баланса по справедлива стойност, нетно от преките разходи по транзакцията.

2.20. Данъци върху печалбата

Текущите данъци върху печалбата са определени в съответствие с изискванията на българското данъчно законодателство - Закона за корпоративното подоходно облагане. Номиналната данъчна ставка за 2010 г. е 10% (2009 г.: 10%).

Отсрочените данъци върху печалбата се определят като се използва балансовият пасивен метод по отношение на всички временни разлики към датата на финансовия отчет, които съществуват между балансовите стойности и данъчните основи на отделните активи и пасиви.

Отсрочените данъчни пасиви се признават за всички облагаеми временни разлики, с изключение на тези, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Отсрочените данъчни активи се признават за всички намаляеми временни разлики и за неизползваните данъчни загуби, до степента, до която е вероятно те да се проявяват обратно и да бъде генерирана в бъдеще достатъчна облагаема печалба или да се проявят облагаеми временни разлики, от които да могат да се приспадат тези намаляеми разлики, с изключение

на разликите, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиян върху счетоводната и данъчна печалба/(загуба) .

Балансовата стойност на всички отсрочени данъчни активи се преглежда на всяка дата на финансовия отчет и се редуцират до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да се генерира достатъчно облагаема печалба, от която те да могат да бъдат приспаднати или компенсирани.

Отсрочените данъци, свързани с обекти, които са отчетени директно в собствения капитал или друга балансова позиция, също се отчитат директно към съответния капиталов компонент или балансовата позиция.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват на база данъчните ставки, които се очаква да се прилагат за периода, през който активите ще се реализират, а пасивите ще се уредят (погасят), на база данъчните закони които са в сила или в голяма степен на сигурност се очаква да са в сила.

2.21. Сегментно отчитане

Отчетен сегмент представлява ограничен компонент на Групата, който отразява произвеждането на определен продукт/стока или услуга (бизнес сегмент) или произвеждането на определен продукт/стока или услуга в/за на дадена икономическа област (географски сегмент), и който е носител на рискове и ползи, различни от тези на другите сегменти. Първичният критерий и формат за сегментно отчитане на групата е базиран на бизнес сегментите, които са определени на основата на управленската и вътрешно-отчетната й структура.

Сегментните активи, пасиви и резултати включват тези, които са и могат да бъдат директно относими към съответния сегмент, както и такива, които могат да бъдат разпределени на разумна база. Капиталовите разходи (инвестиции) по бизнес сегменти са ограничени разходи, извършени през периода за придобиване или изграждане на секторни активи, които се очаква да бъдат използвани/държани през повече от един период

Бизнес сегменти

В групата са приети следните бизнес сегменти съобразно преобладаващия източник на рискове и възвръщаемост за предприятието:

Придобиване и управление на инвестиции в ценни книжа

Основните групи, които включва този сегмент са инвестиции, държани от групата на разположение и за продажба и инвестиции, държани за търгуване.

Изграждане и управление на инвестиционни имоти

Основните продуктови групи на този сегмент са изгражданите от групата инвестиционни имоти.

2.22. Ключови приблизителни оценки и предположения с висока несигурност. Преценки от определящо значение при прилагане счетоводната политика на групата

Обезценка на инвестиции в асоциирани дружества

На всяка дата на баланса ръководството прави преглед, анализ и преценка дали съществуват индикатори за обезценка на неговите инвестиции в асоциирани дружества. Като основни индикатори за обезценка се приемат: значително редуциране на обема (над 20%) или преустановяване дейността на дружеството, в което е инвестирано; отчитане на загуби за продължителен период от време (над две/три години), както и отчитане на отрицателни нетни активи. В тези случаи на база на комплексна преценка, потвърждаваща наличие на условия за обезценка, се прави обезценка на инвестицията в отчета за доходите до размера на нейната възстановима стойност.

Последваща оценка на инвестиции на разположение и за продажби по справедлива стойност

Ръководството е приело, че притежаваните от групата акции в публични дружества, котирани на борсата, се търгуват на активен пазар в достатъчен обем сделки и могат да се оценяват последващо по справедлива стойност, определяна на база на “средни цени” на реализирани сделки на активен борсов пазар през последния месец на финансовата година.

Признаване на данъчни активи

При признаването на отсрочените данъчни активи от ръководствата е оценена вероятността отделните намаляеми временни разлики да имат обратно проявление в бъдеще и възможностите на групата да генерира в перспектива достатъчно данъчни печалби за тяхното компенсиране срещу тези печалби.

БЕЛЕЖКИ

1. ПРИХОДИ ОТ ПРОДАЖБИ	30 септември 2010г. BGN '000	30 септември 2009г. BGN '000
Приходи		
Вътрешен пазар	3014	597
Износ	258	235
Общо:	3272	832

2. ДРУГИ ДОХОДИ ОТ ДЕЙНОСТТА (НЕТО)	30 септември 2010г. BGN '000	30 септември 2009г. BGN '000
Приходи от продукция	141	427
Изменение на запасите от продукция и незавършено производство	(115)	(362)
Приходи от продажба стоки	420	17
Балансова стойност на продадените активи (без продукция)	(303)	(540)
Доходи от продажба на продукция и стоки (нето)	143	-458
Приходи от продажба на услуги	3120	827
Други приходи	9	463

Общо доходи от дейността (нето)	3272	832
Разходи от дейността, по видове:		
Разходи за материали	(111)	(12)
разходи за външни услуги	(1569)	(154)
разходи за амортизации	(1104)	(593)
Разходи за възнаграждения и осигуровки	(725)	(76)
други разходи	(17)	(3)
Общо разходи от дейността:	(3526)	(838)
<i>РЕЗУЛТАТ ОТ ОСНОВНА ДЕЙНОСТ</i>	(254)	(6)

3. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ	30 септември 2010г. BGN '000	30 септември 2009г. BGN '000
Автомобилни гуми	(7)	(1)
Офис консумативи	(40)	(3)
Техническо обслужване	(21)	(4)
Разходи за гориво	(12)	(1)
Канцеларски материали	(2)	-
Малоценни дълготрайни активи	(5)	(1)
Други материали	(23)	(1)
Мостри	(1)	(1)
Общо:	(111)	(12)

4. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ	30 септември 2010г. BGN '000	30 септември 2009г. BGN '000
------------------------------------	---	---

Данък при източника	(6)	(1)
Данъци и такси държавна администрация	(29)	(24)
Застраховки	(60)	(46)
Командировки участия в изложения	(10)	(2)
Консултантски услуги	(15)	(2)
Куриерски услуги	(6)	(1)
Лизингови договори	(4)	(2)
Монтаж, демонтаж, премонтаж на устройства	(11)	(8)
Наеми	(355)	(4)
Разходи за експл. на лек автомобил	(44)	(6)
Разходи за реклама	(77)	(45)
Социални / Представителни	(8)	(3)
Съобщителни услуги	(944)	(1)
Транспорт	-	(1)
Други външни услуги	(41)	(8)
Общо	(1569)	(154)

5. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА	30 септември 2010г. BGN '000	30 септември 2009г. BGN '000
Текущи възнаграждения	(961)	(511)
Вноски по социалното осигуряване	(143)	(82)
Общо	(1104)	(593)

6. РАЗХОДИ ЗА АМОРТИЗАЦИЯ	30 септември 2010г. BGN '000	30 септември 2009г. BGN '000

Машини и оборудване	(324)	(27)
Транспортни средства	(394)	(44)
Програмни продукти	(7)	(5)
	<u>(725)</u>	<u>(76)</u>

7. ДРУГИ РАЗХОДИ	30 септември 2010г. BGN '000	30 септември 2009г. BGN '000
Други разходи	(17)	(3)
Общо	<u>(17)</u>	<u>(3)</u>

8. ФИНАНСОВИ ПРИХОДИ/(РАЗХОДИ), НЕТНО	30 септември 2010г. BGN '000	30 септември 2009г. BGN '000
Финансови приходи, по видове:		
Приходи от лихви	121	5
Положителни разлики от търговия с фин.инструменти	5	0
Положителни разлики от промяна на валутни курсове	0	0
други финансови приходи	16	0
Общо финансови приходи:	<u>142</u>	<u>5</u>
Финансови разходи, по видове:		
Разходи за лихви	(404)	(119)
Разходи от продажба на фин.инструменти	(10)	(9)
Отрицателни разлики от промяна на валутни курсове	-	(2)
Други финансови разходи	(19)	(6)
Общо финансови разходи:	<u>(433)</u>	<u>(136)</u>
РЕЗУЛТАТ ОТ ФИНАНСОВА ДЕЙНОСТ	<u>(291)</u>	<u>(131)</u>

9. РАЗХОД ИКОНОМИЯ НА ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ

	30 септември 2010г.	30 септември 2009г.
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
	-	-
Общо отсрочени данъци	<u>-</u>	<u>-</u>

Актив по отсрочени данъци – Сумата на данъка от печалбата, възстановим в следващите 5 отчетни периоди. Възникналата данъчна временна разлика е във връзка с разпоредбите на чл. 26 от Закона за корпоративното подоходно облагане. За определянето на отсрочения данък е използвана данъчна ставка 10%, представляваща корпоративен данък върху печалбата за 2009г. и 2010г

ПРИЛОЖЕНИЕ № 10
към баланса
в ХИЛ.ЛВ.

*Машини и
оборудване*   *Трансп.
средства*   *Други*   *Общо*

Отчетна стойност:

Салдо към 1 Януари 2010г.	598	6144	12	6754
Постъпили	421	622	1985	3028
Отписани	(553)	(6125)	(2)	(6680)
Салдо към 30 Септември 2010г.	466	641	1995	3102

Амортизация:

Салдо към 1 Януари 2010г.	197	2512	8	2717
Начално салдо новопридобити дружества	197	37	693	927
Начислена	40	440	238	718
Отписана	(157)	(2504)		(2661)

Салдо към 30 Септември 2010г.	277	485	939	1701
-------------------------------	-----	-----	-----	------

Балансова стойност към 1 Януари 2010г.	401	3632	4	4037
--	-----	------	---	------

Балансова стойност към 30 Септември 2010г.	189	156	1056	1401
--	-----	-----	------	------

ПРИЛОЖЕНИЕ № 11

към баланса

**Програмни
продукти**

Отчетна стойност:

Салдо към 1 Януари 2010г.	25
---------------------------	----

Постъпили	55
-----------	----

Отписани	(1)
----------	-----

Салдо към 30 Септември 2010г.	79
-------------------------------	----

Амортизация:

Салдо към 1 Януари 2010г.	20
---------------------------	----

Начално салдо новопридобити дружества	44
---------------------------------------	----

Начислена	7
-----------	---

Отписана	
----------	--

Салдо към 30 Септември 2010г.	71
-------------------------------	----

Балансова стойност към 1 Януари 2010г.	5
--	---

Балансова стойност към 30 Септември 2010г.	8
--	---

ПРИЛОЖЕНИЕ № 22	30	31
към баланса	септември	декември
	2010г.	2009г.
	BGN'000	BGN'000
	<hr/>	<hr/>
Задължения по получени заеми от банки и небанкови финансови институции	55	4450
Задължения по облигационни заеми	3901	-
Други нетекущи задължения	214	1898
Предплатени приходи	94	4
Пасиви по отсрочени данъци	1	-
Общо нетекущи задължения	4265	6352
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

ПРИЛОЖЕНИЕ № 23	30	31
към баланса	септември	декември
	2010г.	2009г.
	BGN'000	BGN'000
	<hr/>	<hr/>
Задължения по получени заеми към банки и небанкови финансови институции	2108	70
задължения към доставчици и клиенти	297	443
получени аванси	21	-
задължения към персонала	77	-
задължения към осигурителни предприятия	26	-
данъчни задължения	16	26
Други	3477	1710
Предплатени приходи	161	-
Общо нетекущи задължения	6183	2249
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК

Управление на финансовия риск

В хода на обичайната си дейност групата може да бъде изложена на различни финансови рискове, най-важните от които са: пазарен риск (включващ валутен риск, риск от промяна на справедливата стойност и ценови риск), кредитен риск, ликвиден риск и риск на лихвено-обвързаните парични потоци. Общото управление на риска е фокусирано върху

прогнозиране на резултатите от определени области на финансовите пазари за постигане на минимизиране на потенциалните отрицателни ефекти, които биха могли да се отразят върху финансовите резултати и състояние на групата. Финансовите рискове текущо се идентифицират, измерват и наблюдават от ръководството с помощта на различни контролни механизми, да се оценят адекватно пазарните обстоятелства на извършваните от него инвестиции и формите на поддържане на свободните ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск.

По-долу са описани различните видове рискове, на които е изложена групата при осъществяване на търговските ѝ операции, както и възприетият подход при управлението на тези рискове.

Валутен риск

Групата не е изложена на значителен валутен риск, защото почти изцяло нейните операции и сделки са деноминирани в български лева.

Ценови риск

Групата все още не е изложена на ценови риск за негативни промени в цените на услугите, обект на нейните операции, защото тя е в процес на разработване и развиване основните за предмета ѝ на дейност вид сделки.

За поведението на цените на ценните книжа, които са в състава на инвестиционните ѝ портфейли и са търгувани на борсата, ръководството осъществява текущо наблюдение на промените и поддържа разумен баланс и структура на различни книжа в портфейлите си. Също така приоритетно инвестиционната политика е насочена към дружества с висок индустриален рейтинг.

Кредитен риск

При осъществяване на своята дейност групата е изложена на кредитен риск, който е свързан с риска някой от контрагентите му да не бъде в състояние да изпълни изцяло и в обичайно предвидените срокове задълженията си към нея.

Финансовите активи на групата са концентрирани в следните групи: парични средства, вземания от клиенти и свързани лица, инвестиции на разположение и за продажба. За ограничаване на риска относно паричните средства политиката на групата е да ги влага и извършва сделки само със стабилни и висока репутация финансови институции в България.

Ликвиден риск

Ликвидният риск се изразява в негативната ситуация групата да не бъде в състояние да посрещне безусловно всички свои задължения съгласно техния падеж. Тя провежда консервативна политика по управление на ликвидността, чрез която постоянно поддържа оптимален ликвиден запас парични средства и добра способност за финансиране на стопанската си дейност.

Групата разполага с ликвидни средства за посрещане на текущите си задължения и не привлича заемни средства.

Матуритетен анализ

По-долу са представени финансовите недеривативни активи и пасиви на групата, групирани по остатъчен матуритет, определен спрямо договорения матуритет към датата на баланса. Таблицата е изготвена на база на недисконтирани парични потоци и най-ранна дата, на която вземането и респ. задължението е изискуемо. Сумите включват главници и лихви.

	<i>30.09.2010</i>	<i>до 1 м.</i>	<i>1-3 м.</i>	<i>3-6 м.</i>	<i>6-12 м.</i>	<i>1-5год.</i>	<i>Общо</i>
	<i>BGN'00</i>	<i>BGN'00</i>					<i>BGN'00</i>
	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>0</i>
Финансови активи							
Търговски вземания		624			4 949	105	5 678
Ценни книжа, държани за търгуване		106					106
Парични средства	1 469						1 469
	1 469	730		-	4 949	105	7 253
Финансови пасиви							
Задължение по заеми и към финансови институции					2 108	4 170	6 278
Търговски задължения		437			3 477		3 914
	-	437		-	5 585	4 170	10 192

	<i>31.12.2009</i>	<i>до 1 м.</i>	<i>1-3 м.</i>	<i>3-6 м.</i>	<i>6-12 м.</i>	<i>1-5год.</i>	<i>Общо</i>
	<i>BGN'00</i>	<i>BGN'00</i>					<i>BGN'00</i>
	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>0</i>
Финансови активи							
Търговски вземания					549	65	614
Ценни книжа, държани за търгуване					107	513	620
Парични средства	1 605				-		1605
	1 605				656	578	2839
Финансови пасиви							
Задължение по заеми и към финансови институции					70	6348	6418
Търговски задължения					2153		2153
					2223	6348	8571

Лихвоносните активи на групата са паричните средства по банкови сметки. Те обичайно са с фиксиран лихвен процент и затова приходите и оперативните парични потоци са в голяма степен независими от промените в пазарните лихвени равнища.

Същевременно групата не е изложена на лихвен риск от своите краткосрочни задължения, защото те са обичайно търговски и безлихвени.

Ръководството на групата текущо наблюдава и анализира неговата експозиция спрямо промените в лихвените равнища – особено по отношение на свободните парични средства по банкови сметки.

Управление на капиталовия риск

Целите на групата с управлението на капитала е да осигури възможности тя да продължи да функционира като действащо предприятие, за да може да осигури съответната възвръщаемост на инвестираните средства на акционерите и стопански ползи на другите заинтересовани лица от и участници в техния бизнес, както и да поддържа оптимална капиталова структура, за да се редуцират разходите за капитал.

Групата текущо наблюдава осигуреността и структурата на капитала на база съотношението на задлъжнялост.

Справедлива стойност

Справедливата стойност най-общо представлява сумата, за която един актив може да бъде разменен или едно задължение да бъде изплатено при нормални условия на сделката между независими, желаещи и информирани контрагенти. Политиката на групата е да оповестява във финансовите си отчети справедливата стойност на финансовите активи и пасиви, най-вече за които съществуват котировки на пазарни цени.

Справедливата стойност на финансовите инструменти, търгувани на активни пазари се базира на котирани “средни цени” на реализирани сделки от последния месец на годината. Справедливата стойност на финансовите инструменти, които не се търгуват на активни пазари се определя чрез оценъчни методи, които се базират на различни оценъчни техники и предположения на ръководството, направени на база пазарните условия към датата на баланса. Котирани пазарни цени или котировки на цени за подобни инструменти са използват за дългосрочни дългове. Други техники, като тези на дисконтираните парични потоци, се използват за определянето на останалите инструменти.

Концепцията за справедливата стойност предполага реализиране на финансови инструменти чрез продажба. В повечето случаи, обаче, особено по отношение на търговските вземания и задължения, кредитите и депозитите, групата очаква да реализира тези финансови активи и чрез тяхното цялостно обратно изплащане или респ. погасяване във времето. Затова те се представят по тяхната амортизируема стойност.

Също така голямата част от финансовите активи и пасиви са или краткосрочни по своята същност (търговски вземания и задължения, краткосрочни заеми), или са отразени в баланса по пазарна стойност (предоставени банкови депозити, инвестиции в ценни книжа) и поради това тяхната справедлива стойност е приблизително равна на балансовата им стойност. Изключение от това правило са инвестициите в дъщерни и други дружества, за които няма пазар и обективни условия за определяне по достоверен начин на тяхната справедлива стойност, поради което те са представени по цена на придобиване (себестойност).

Все още не съществува достатъчно пазарен опит, стабилност и ликвидност за покупки и продажби на някои финансови активи и пасиви, и за тях няма достатъчно и надеждни котировки на пазарни цени. Ръководството на Групата счита, че при съществуващите обстоятелства представените в баланса оценки на финансовите активи и пасиви са възможно най-надеждни, адекватни и достоверни за целите на финансовата отчетност.

Управител: .....

/Илиян Динев/